

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutlov om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption, således at selvstændige erhvervsdrivende med enkeltmandsvirksomhed ikke længere skal indstille eller lukke deres virksomhed for at kunne modtage barselsdagpenge fra Barselsfonden.

(Medlem af Inatsisartut Napaartoq Isak Petrussen, Demokraatit)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked, Familier og Indenrigsanliggender)

1. behandling

Naalakkersuisut takker medlem af Inatsisartut Napaartoq Isak Petrussen, Demokraatit, for forslaget.

Naalakkersuisut mener det er vigtigt for samfundet, at forældre holder orlov med deres nyfødte, så børn og familier får den bedst mulige start på livet. Inatsisartutlov om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption har siden sin vedtagelse, forbedret rammevilkårene for gravide og nybagte forældre.

Samtidig med lovens oprindelse blev Barselsfonden etableret. Fonden giver arbejdstagere på det private arbejdsmarked mulighed for at komme på barsel ved at udligne arbejdsgivernes udgifter til løn under orlov, sikre bedre ligestilling på arbejdsmarkedet, og give børnefamilier et rimeligt forsørgelsesgrundlag under orlov. Barselsdagpenge til selvstændige erhvervsdrivende er særskilt reguleret i loven, og udgifterne til barselsdagpenge afholdes af Landskassen. Ordningen er således baseret på, at barselsydelsen træder i stedet for arbejdsindtægt under faktisk fravær fra arbejde.

Naalakkersuisut er som udgangspunkt enig i forslagsstillerens vision om, at selvstændige skal have mulighed for at gå på barselsorlov uden unødigt at risikere at miste deres virksomhed. Efter de gældende regler skal selvstændigt erhvervsdrivende indstille deres erhvervsvirksomhed i den pågældende periode, eller overlade erhvervsudøvelsen til andre for at være berettiget til barselsdagpenge.

Naalakkersuisut anerkender, at for en mindre enkeltmandsvirksomhed uden ansatte eller medejere, kan disse regler være vanskelige at opfylde i praksis og være ødelæggende for selvstændige. Naalakkersuisut har redegjort for baggrunden for reglerne i svar på §37 spørgsmål nr. 2025-226.

Kort sagt, så skyldes de nuværende regler, at det er nemmere at administrere ordningen, herunder at det kan være svært for Barselsfonden at kontrollere om alt aktivitet i virksomheden indstilles under barsel.

Forslagsstilleren peger selv på en model, hvor barselsydelsen kan kombineres med en vis begrænset erhvervsaktivitet, eventuelt med modregning, således at ordningen fortsat hviler på et rimeligt og ansvarligt grundlag. Naalakkersuisut kan ikke på det foreliggende grundlag anbefale en model, hvor barselsdagpenge kombineres med egentlig erhvervsudøvelse. Barselsperioden skal som udgangspunkt bruges sammen med barnet, og barselsdagpenge skal fortsat være knyttet til faktisk fravær. Naalakkersuisut finder dog, at det bør indgå i

undersøgelsen, om der kan skelnes mellem nødvendig minimumsadministration, bevarelse af virksomheden og egentlig indtægtskabende arbejde.

Naalakkersuisut anerkender dog fuldt ud baggrunden for forslaget, og mener også, at enkeltmandsvirksomheder skal have mulighed for at gå barsel og bibeholde indtægten efter de gældende regler og satser.

På Inatsisartuts forårssamling 2026 behandles punkt nr. 169 om at alle hjemmegående mødre får ret til 40 timers barselsdagpenge i 19 uger uden hensyntagen til tidligere beskæftigelse.

Til dette punkt indstiller Naalakkersuisut, at *"Naalakkersuisut pålægges at igangsætte en undersøgelse af de juridiske og økonomiske muligheder for forbedring af vilkårene bag tildelt orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption, herunder de økonomiske vilkår, undersøgelsen skal ligge klar i slutningen af 2026. Undersøgelsen skal gennemføres med henblik på, at næste skridt vil være en revision af den gældende barselslovgivning senest EM2027."*

Naalakkersuisut har ikke konkret forholdt sig til hvordan loven konkret kan ændres, og har derudover ikke afdækket de økonomiske konsekvenser ved en eventuel lovændring. Naalakkersuisut vil gerne undersøge hvorvidt reglerne for orlov og barsel for selvstændige kan ændres, således selvstændige ikke skal lukke deres virksomheder i forbindelse med orlov. Det vil således være oplagt, at selvstændiges rettigheder indgår i undersøgelsen.

På den baggrund fremsætter Naalakkersuisut et ændringsforslag til dette punkt 147: *"at Naalakkersuisut pålægges at igangsætte en undersøgelse af de juridiske og økonomiske muligheder for forbedring af vilkårene for orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption, herunder de økonomiske vilkår og reglerne for selvstændige erhvervsdrivende med enkeltmandsvirksomhed. Undersøgelsen skal ligge klar i slutningen af 2026. Undersøgelsen skal gennemføres med henblik på, at næste skridt vil være en revision af den gældende barselslovgivning senest EM2027."*

Naalakkersuisut ønsker en god debat og ser frem til Inatsisartuts behandling af, hvordan barselsreglerne kan udvikles på en måde, der både understøtter familier, selvstændige erhvervsdrivende med en økonomisk ansvarlig barselsordning.